

A SZOCIÁLIS KÉSZSÉGEK VIZSGÁLATA AZ ÓVODÁBA LÉPÉS IDŐSZAKÁBAN

Havlikné Rácz Andrea
SZMJVÖ Óvodák Igazgatósága Gábor Áron Utcai Óvoda

Kulcsszavak: szociális készségek; óvoda

A szociális készségek a szociális kompetencia tanult összetevőiként a szociális viselkedés kivitelezésében töltenek be fontos szerepet (Nagy, 2000). A bemutatott kutatás az óvodába lépés időszakában vizsgálja a szociális készségek fejlettségét. Ezt az elgondolást indokolják a DIFER-teszttel 2002-ben végzett országos felmérés adatai: Nagy József és munkatársai által megállapítást nyert, hogy a szocialitás esetében a fejlődés túlnyomó részben a kis- és középső csoportos életkorban zajlik (Nagy, 2004). Egyértelműen kitűnik, hogy már az óvodába lépés időszakában nagy fontossággal bír a szociális készségek tudatos fejlődéssegítése. Az eredményes fejlesztés kiindulópontja a készség aktuális fejlettségi szintjének feltárása.

Kutatásunkban a gyerekek életkori sajátosságaihoz és a szociális készségek, képességek mérési tradícióhoz illeszkedve a szülők és a pedagógusok értékelését vizsgáltuk az óvodába lépés időszakában lévő gyerekek szociális készségeinek fejlettségéről.

A vizsgálatunkban szegedi, 3-4 éves gyerekek (N=171) szülei (N=162) és pedagógusai (N=20) vettek részt. A mérésre az óvodai befogadás időszaka után került sor. Mind a két értékelő ugyanazt a kérdőívet (Zsolnai, 2006) töltötte ki. A kérdőív a Stephens és munkatársai által összeállított lista alapján (Zsolnai és Józsa, 2002) négy szociáliskészség-csoportot vizsgál: a személyközi viselkedést, az önmagával szembeni viselkedést, a feladattal kapcsolatos viselkedést és a környezeti viselkedést. A mérőeszköz általunk módosított változata 34 itemet tartalmaz, a háttérváltozóról a pedagógusokat kérdeztük. Az adatok kiértékelése folyamatban van, ezekről a konferencián részletesen fogunk beszélni.

Az empirikus vizsgálattal összefüggésben dokumentumelemzésre és strukturált interjúra alapozva mutatjuk be, hogy az óvodák hogyan segítik a szociális készségek fejlődését. Elemeztük azt, hogy a szociális készségek fejlődésével és fejlesztésével kapcsolatos korszerű kutatási eredmények milyen módon jelennek meg az óvodák pedagógiai munkáját szabályozó dokumentumokban. A szociális készségek fejlődésének nyomon követésére használatos szempontsorokat két aspektusból vizsgáltuk: (1) a kérdőív által mért szociáliskészség-elemek megjelenése, (2) az alkalmazott kritériumok koherenciája a pedagógiai programban megfogalmazott célokkal, feladatokkal. Az óvodavezetőkkel (N=9) készített strukturált interjúval a pedagógusok területtel kapcsolatos nézeteinek, a tagóvodában megvalósuló gyakorlati tevékenység jellemzőinek feltárása történt.

A kutatás eredményeit a szociális készségek fejlesztésével kapcsolatos óvodai innovációk területén tartjuk hasznosíthatónak.